

Spokerige Stories

Die Vreemde Geval van Dr. Jekyll en Mnr. Hyde

'n Uittreksel deur

Robert Louis Stevenson

Twaalfuur het skaars oor Londen weerklink, toe die klopper baie saggies op die deur klop. Ek het self die oproep beantwoord en 'n klein mannetjie gevind wat teen die pilare van die portiek gekniel het.

"Het jy van Dr. Jekyll af gekom?" het ek gevra.

Hy het my met 'n gedwonge gebaar 'ja' gesê, en toe ek hom
nooi om in te kom, het hy nie sonder 'n soekende kyk terug
in die donkerte van die plein gehoor gegee nie. Daar was 'n
polisieman nie ver daarvandaan nie, wat nader gekom het
met sy bul-oë oop; en toe hy dit sien, het ek gedink my
besoeker het geskrik en vinniger beweeg.

Ek moet erken, hierdie besonderhede het my onaangenaam getref, en terwyl ek hom in die helder lig van die spreekkamer gevolg het, het ek my hand gereed gehou op my wapen. Hier, uiteindelik, het ek die kans gehad om hom duidelik te sien. Ek het hom nog nooit vantevore gesien nie, dit was ek heeltemal seker.

Hy was klein, soos ek gesê het, en ek was verder getref deur die skokkende uitdrukking op sy gesig, deur sy merkwaardige kombinasie van groot spieraktiwiteit en groot oënskynlike swakheid van gestel, en – laaste maar nie die minste nie – deur die vreemde, subjektiewe steuring wat sy teenwoordigheid veroorsaak het. Dit het ietwat ooreengestem met opkomende verstywing en is gepaard gegaan met 'n merkbare daling van die polsslag.

Destyds het ek dit toegeskryf aan 'n eiesoortige, persoonlike afkeer en het net gewonder oor die skerpte van die simptome, maar sedertdien het ek rede gehad om te glo dat die oorsaak baie dieper lê in die aard van die mens, en draai op 'n edeler skarnier as die beginsel van haat.

Hierdie persoon (wat van die eerste oomblik van sy ingang af in my 'n afskuwelike nuuskierigheid gewek het, wat ek net so kan beskryf) was geklee op 'n manier wat 'n gewone mens belaglik sou laat lyk. Sy klere, om dit anders te stel, hoewel dit van ryk en sober materiaal was, was in elke meting geweldig te groot vir hom – die broek wat aan sy bene gehang het en opgerol was om dit van die grond af te hou, die middel van die baadjie onder sy heupe, en die kraag wat wyd op sy skouers uitgesprei het.

Vreemd genoeg het hierdie belaglike uitrusting my glad nie tot lag aangespoor nie. Trouens, daar was iets abnormaal en misvorm in die wese van die skepsel wat nou voor my gestaan het – iets wat aangrypend, verrassend en afstootlik was – en hierdie nuwe teensin het net bygedra tot en versterk wat ek reeds gevoel het, sodat my belangstelling in die man se aard en karakter aangevul is deur 'n nuuskierigheid oor sy oorsprong, sy lewe, sy lot en sy status in die wêreld.

Hierdie waarnemings, hoewel dit baie ruimte geneem het om neergeskryf te word, was die werk van net 'n paar sekondes. My besoeker was, inderdaad, aan die brand met somber opgewondenheid.

"Het jy dit?" het hy uitgeroep. "Het jy dit?" En so groot was sy ongeduld dat hy selfs sy hand op my arm gelê het en probeer het om my te skud.

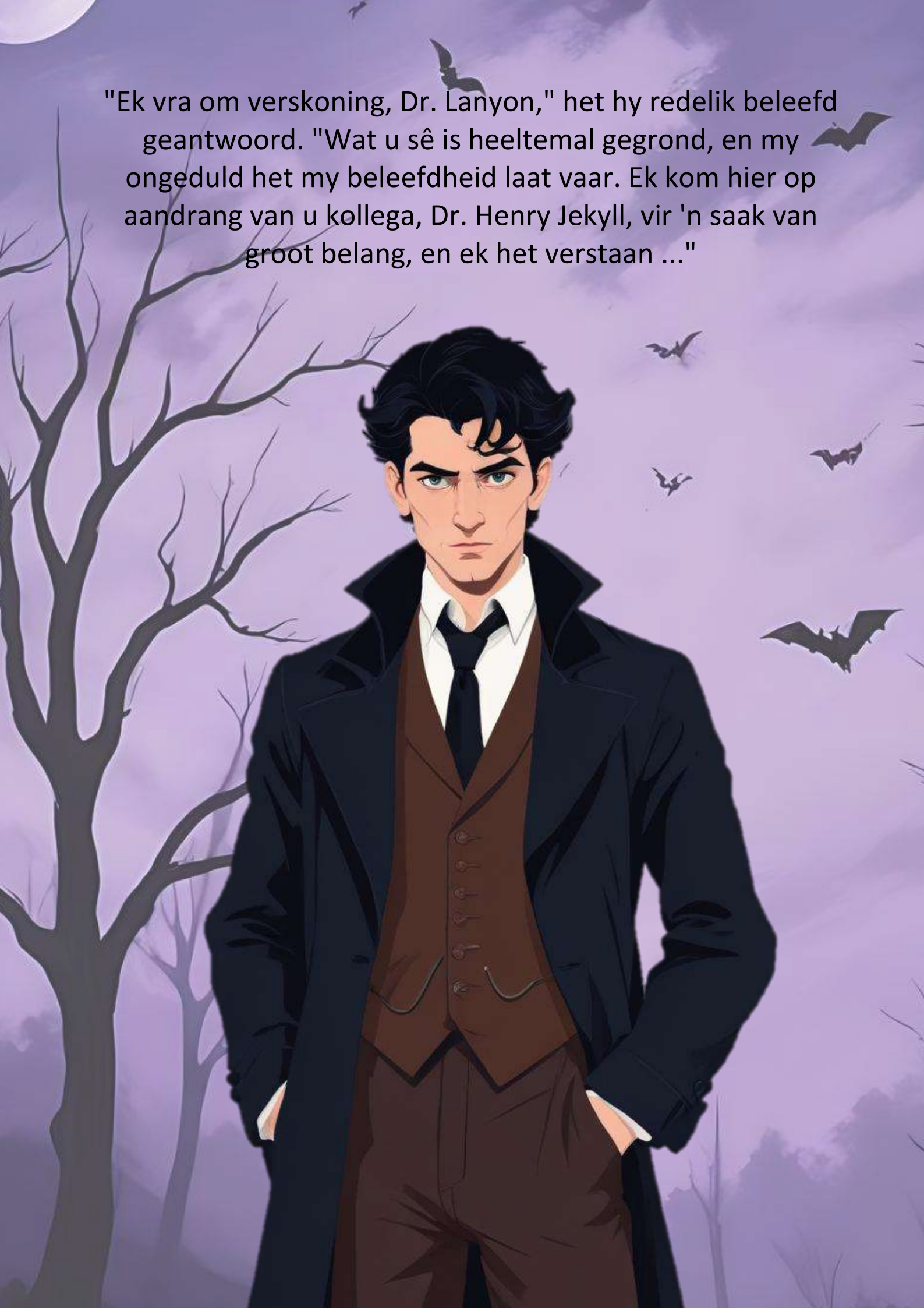
Ek sit hom teruggedruk, bewus van 'n sekere yskoue steek deur my bloed by sy aanraking. "Kom, meneer," het ek gesê. "U vergeet dat ek nog nie die plesier gehad het om u te leer ken nie."

Sit asseblief," het ek gesê. Ek het vir hom 'n voorbeeld gestel en self gaan sit in my gewone stoel, met 'n redelike nabootsing van my gewone manier teenoor 'n pasiënt, soveel as wat die laat uur, die aard van my bekommernisse, en die afgryse wat ek vir my besoeker gevoel het, my toegelaat het om bymekaar te skraap.

"Ek vra om verskoning, Dr. Lanyon," het hy redelik beleefd geantwoord. "Wat u sê is heeltemal gegrond, en my ongeduld het my beleefdheid laat vaar. Ek kom hier op aandrang van u kollega, Dr. Henry Jekyll, vir 'n saak van groot belang, en ek het verstaan ..."

"Daar is dit, meneer," het ek gesê en gewys na die laai, waar dit op die vloer agter 'n tafel gelê het, steeds bedek met die laken. Hy het daarna gespring, toe stilgehou en sy hand op sy hart gelê – ek kon hoor hoe sy tande kners met die krampagtige aksie van sy kake – en sy gesig was so spookagtig om te sien dat ek bekommerd geraak het oor beide sy lewe en sy verstand.

"Beheer jouself," het ek gesê.

Hy het 'n verskriklike glimlag na my gedraai en, asof met die besluit van wanhoop, die laken weggepluk. By die aanskoue van die inhoud het hy een harde snik van sulke groot verligting geuiter dat ek versteen gesit het. En die volgende oomblik, in 'n stem wat reeds redelik goed onder beheer was, het hy gevra: "Het jy 'n gegradeerde glas?"

Ek het met 'n bietjie moeite van my plek opgestaan en vir hom gegee wat hy gevra het.

Hy het my met 'n glimlaggende knik bedank, 'n paar druppels van die rooi tinktuur afgemeet en een van die poeiers bygevoeg. Die mengsel, wat aanvanklik 'n rooierige skakering gehad het, het, namate die kristalle gesmelt het, begin ophelder in kleur, hoorbaar begin bruis en klein dampe afgeskei.

Skielik, en op dieselfde oomblik, het die kook opgehou en die mengsel in 'n donker pers verander, wat weer stadig verdof het na 'n waterige groen. My besoeker, wat hierdie metamorfoses met 'n skerpe oog dopgehou het, het geglimlag, die glas op die tafel neergesit en toe omgedraai en met 'n ondersoekende uitdrukking na my gekyk.

"En nou," het hy gesê, "om dit wat oorbly af te handel. Sal jy verstandig wees? Sal jy jou laat lei? Sal jy my toelaat om hierdie glas in my hand te neem en jou huis te verlaat sonder verdere gesprek? Of het die gierigheid van nuuskierigheid te veel beheer oor jou? Dink voordat jy antwoord, want dit sal gedoen word soos jy besluit."

"Soos jy besluit, sal jy gelaat word soos jy voorheen was, en nie ryker of wyser nie, tensy die gevoel van diens aan 'n man in sterflike nood as 'n soort rykdom van die siel beskou kan word. Of, as jy sou verkies om so te kies, sal 'n nuwe gebied van kennis en nuwe paaie na roem en mag vir jou oopgemaak word, hier, in hierdie kamer, op hierdie oomblik, en jou oë sal verblind word deur 'n wonderwerk wat die ongeloof van Satan self sal laat wankel."

"Meneer," het ek gesê, terwyl ek 'n koelbloedigheid voorgehou het wat ek glad nie werklik besit het nie, "jy praat in raaisels, en jy sal dalk nie verbaas wees dat ek jou aanhoor het sonder 'n baie sterk indruk van geloof nie. Maar ek het te ver gegaan in hierdie onverklaarbare diens om te stop voordat ek die einde sien."

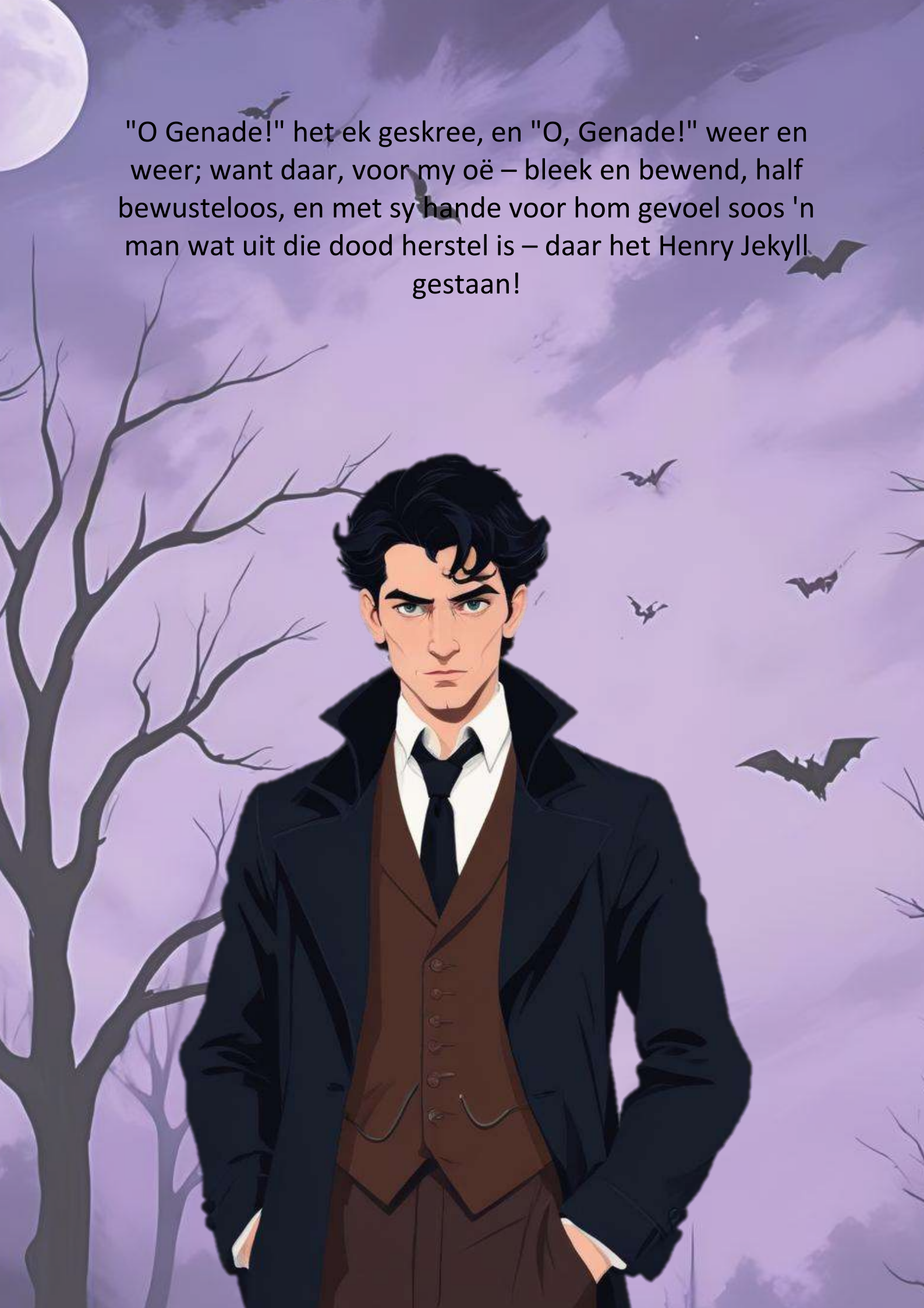
"Dit is goed," het my besoeker geantwoord. "Lanyon, jy onthou jou geloftes: wat volg, is onder die seël van ons beroep. En nou, jy wat so lank gebonde was aan die engste en mees materiële sienings, jy wat die deugde van transendentale medisyne ontken het, jy wat jou meerderes bespot het – kyk!"

Hy het die glas aan sy lippe gesit en in een sluk gedrink. 'n Kreet het gevolg, hy het geslinger, gestruikel, na die tafel gegryp en vasgehou, met ingespuite oë gestaar, met oop mond gesnak na asem; en terwyl ek kyk, het daar, so het dit vir my gelyk, 'n verandering plaasgevind – hy het gelyk asof hy uitswel, sy gesig het begin smelt en verander – en die volgende oomblik het ek opgespring en teruggespring teen die muur, my arm gelig om my teen daardie wonderwerk te beskerm, my gedagtes oorweldig deur angs.

"O Genade!" het ek geskree, en "O, Genade!" weer en weer; want daar, voor my oë – bleek en bewend, half bewusteloos, en met sy hande voor hom gevoel soos 'n man wat uit die dood herstel is – daar het Henry Jekyll gestaan!

Wat hy my in die volgende uur vertel het, kan ek nie my gedagtes bymekaarbring om op papier te sit nie. Ek het gesien wat ek gesien het, ek het gehoor wat ek gehoor het, en my siel het daarvan siek geword – en tog, nou dat daardie gesig van my oë vervaag het, vra ek myself of ek dit glo, en ek kan nie antwoord nie.

My lewe is tot in sy wortels geskud. Slaap het my verlaat;
die dodelikste angs sit by my elke uur van die dag; ek voel
dat my dae getel is, en dat ek moet sterf; en tog sal ek sterf
in ongeloof.

THINK
DIGITAL ACADEMY